

Høringsinstanser i henhold til liste

Høring - forslag om endringer i forskrift om kvalifikasjoner og sertifikater for sjøfolk for å sikre korrekt gjennomføring av direktiv 2008/106/EF og STCW

Nedenfor følger Sjøfartsdirektoratets høringsforslag om endring av forskrift 22. desember 2011 nr. 1523 om kvalifikasjoner og sertifikater for sjøfolk (heretter [kvalifikasjonsforskriften](#)). Forslaget til endringsforskrift og høringsliste er vedlagt høringsnotatet.

Høringsuttalelser kan sendes Sjøfartsdirektoratet **innen mandag 7. august 2023** til post@sdir.no. Høringsfristen er kortere enn normalt. Direktoratet mener at dette er forsvarlig på bakgrunn av at endringsforskriften innebærer en oppdatering av kvalifikasjonsforskriften for at denne skal være i tråd med [direktiv 2008/106/EF om minimumsutdannelsesnivået for sjøfolk](#) (heretter direktiv 2008/106/EF eller direktivet), samt mindre presiseringer av krav og begrepsbruk i forskriften. Direktivet gjennomfører også deler av [Den internasjonale konvensjon om normer for opplæring, sertifikater og vakthold for sjøfolk, 1987, med endringer](#) (heretter STCW).

Høringsnotatet legges ut på Sjøfartsdirektoratets hjemmeside sdir.no.

Spørsmål om høringen kan rettes til seniorrådgiver Unn C. Lem ucl@sdir.no eller underdirektør Henrikke Roald hero@sdir.no.

1. Bakgrunnen for endringsforskriften

1.1 Innledning

I 2021 besøkte European Maritime Safety Agency (EMSA) blant annet Sjøfartsdirektoratet for å vurdere hvordan direktiv 2008/106/EF er gjennomført i Norge. Besøket ble gjennomført på vegne av EFTAs overvåkningsorgan. Forslaget til forskriftsendringer har sin bakgrunn i funnene i rapporten fra EMSA etter besøket. Ettersom direktivet gjennomfører deler av STCW (konvensjonen og koden), refereres det også til STCW i høringen.

1.2 Behov for endringer i norsk regelverk

Som oppfølging av funnene i EMSAs rapport, mener Sjøfartsdirektoratet at det er nødvendig å gjøre endringer i kvalifikasjonsforskriften for å sikre gjennomføring av direktiv 2008/106/EF, og tilsvarende bestemmelser i STCW.

Forslaget til forskriftsendringer omhandler nødvendige endringer i kvalifikasjonsforskriften § 14 om utdanningsinstitusjoner og opplæringsinstitusjoner, § 19 om fornyelse av kompetansesertifikater og ferdighetssertifikater, § 24 om kompetansesertifikat dekksoffiser klasse 5, og § 38 om kompetansesertifikat

maskinoffiser klasse 4. Samtidig foreslås mindre presiseringer og språklige endringer i forskriftens § 14, samt i § 15 om simulator i opplæring og bedømming. Se nærmere om endringsforskriften i punkt 2 nedenfor.

2. Nærmere om endringsforskriften

2.1 Om forslag til endringer i § 14 om utdanningsinstitusjoner og opplæringsinstitusjoner

Bakgrunnen for endringsforslaget er at kvalifikasjonsforskriftens krav til opplæring i bruk av simulator for assessor og instruktør ikke er i henhold til direktiv 2008/106/EF artikkel 17(2)(d)(iii) og artikkel 17(2)(f)(v), jf. STCW avsnitt A-I/6.4 og A-I/6.6.

Samtidig foreslås mindre presiseringer av krav og begrepsbruk i § 14. Begrunnelsen for dette er at direktoratet i forbindelse med endringen i kvalifikasjonsforskriften § 14 femte ledd, ser at det er behov for språklige endringer for å tydeliggjøre forskriftens krav.

Forslag til endring i kvalifikasjonsforskriften § 14 annet ledd første punktum (*endringen er skrevet i kursiv*):

Kvalitetssystemet skal inneholde institusjonens organisasjonsstruktur, ansvarsområder og normer for kvalitet, det enkelte kurs og opplæringsprogrammes prosedyrer, mål og kvalitetsstandarder, herunder oversikt over kvalifikasjoner og erfaring hos instruktører og *assessorer*.

Kommentarer til forskriftsforslaget

For å rydde opp i forskriftens begrepsbruk generelt, foreslås det at begrepet «eksaminator» byttes ut med «assessor» i forskriftens § 14 annet ledd første punktum. Begrepet «assessor» anses å være mer brukervennlig, og det er dette begrepet som hovedsakelig brukes i kvalifikasjonsforskriften, herunder i forskriftens § 13 om instruktør for opplæring om bord og assessor for bedømmelse av kvalifikasjoner. IMO-modellkurs «6.10 Train the simulator trainer and assessor» retter seg mot instruktør og assessor. Sjøfartsdirektoratet bruker også begrepet «assessor» i sin informasjon til næringen, og i relevante kvalifikasjonsbevis.

Forslag til endringer i kvalifikasjonsforskriften § 14 femte ledd (*endringene er skrevet i kursiv*):

Instruktører skal ha forståelse for opplæringsprogrammet og målene med opplæringen. I tillegg skal instruktører ha *kompetanse* minst på nivå med funksjoner det gis opplæring i, eller ha fagkompetanse på høyere *relevant* utdanningsnivå. *Assessorer* skal være kvalifisert for funksjonen vurderingen gjelder, og skal ha fått opplæring og praksis i *relevante* bedømmelsesmetoder. *Instruktører og assessorer som underviser ved bruk av simulator, skal ha opplæring etter IMO-modellkurs «6.10 Train the simulator trainer and assessor».* I tillegg skal disse ha fått opplæring som innebærer at de er kjent med simulatorene de bruker under opplæring og bedømmelse.

Kommentarer til forskriftsforslaget

Begrepet "kompetanse" foreslås tatt inn i § 14 femte ledd annet punktum til erstatning for kravet om at instruktøren skal ha «hatt sertifikat». Forslaget til endring er ment å presisere kompetansekravet i direktivet 2008/106/EF artikkel 17(2)(a)(ii), som bestemmer at utdanning og bedømmelse av sjøfolk skal utføres, overvåkes, evalueres og støttes av personer som er kvalifisert i henhold til direktivets artikkel 17(2)(d), (e) og (f).

Begrepet "relevant" foreslås tatt inn i § 14 femte ledd annet punktum, for å presisere at dette kun gjelder høyere *maritimt* utdanningsnivå. Forslaget til endring medfører ingen realitetsendring sammenlignet med gjeldende praksis, men maritime utdanningsinstitusjoner har meldt inn behovet for presisering av at ikke annen høyere utdanning er tilstrekkelig i denne sammenhengen.

Begrepet "eksaminator" brukes i § 14 femte ledd tredje punktum. For å rydde opp i forskriftens begrepsbruk generelt, foreslås det også at begrepet «eksaminatorer» byttes ut med «assessorer».

Nytt fjerde og femte punktum foreslås tatt inn i § 14 femte ledd for å sikre tilstrekkelig gjennomføring av direktivets artikkel 17(2)(d)(iii) og artikkel 17(2)(f)(v).

2.2 Om forslag til endring i § 15 om simulator i opplæring og bedømming

Begrepet "eksaminatoren" brukes også i § 15 annet ledd. For å rydde opp i forskriftens begrepsbruk generelt, foreslås det også at begrepet «eksaminatoren» byttes ut med «assessoren».

Forslag til endring i kvalifikasjonsforskriften § 15 annet ledd bokstav f (endringen er skrevet i kursiv):

f. tillate *assessoren* å styre, overvåke og registrere øvelser for å kunne spørre ut den som gjennomgår bedømmelsen.

2.3 Om forslag til endringer i § 19 fjerde ledd om fornyelse av kompetansesertifikater

Begrunnelsen for endringsforslaget, er at kvalifikasjonsforskriften ikke gir mulighet til å gjennomføre prøve i stedet for kurs, jf. § 19 fjerde ledd, noe som innebærer at direktiv 2008/106/EF artikkel 12(1)(b), jf. STCW avsnitt A-I/11.1.3, ikke er tilstrekkelig gjennomført i norsk rett.

Forslag til endringer i kvalifikasjonsforskriften § 19 fjerde ledd innledende tekst (endringene er skrevet i kursiv):

(4) *Alle kompetansesertifikater, unntatt kompetansesertifikat dekksoffiser klasse 6, jf. femte ledd, kan fornyes for sjøfolk som har gyldig helseerklæring for arbeidstakere på skip, har gjennomført godkjent repetisjonskurs i sikkerhetsopplæring, og kan dokumentere vedlikeholdt yrkeskompetanse på en av følgende måter:*

Forslag til endringer i kvalifikasjonsforskriften § 19 fjerde ledd ny bokstav e (endringen er skrevet i kursiv):

e. bestått godkjent sertifikatprøve.

Kommentarer til forskriftsforslaget

Med "alle kompetansesertifikater" menes her alle kompetansesertifikatene som reguleres av kvalifikasjonsforskriften, med unntak av kompetansesertifikat dekksoffiser klasse 6. For kompetansesertifikat dekksoffiser klasse 6 er det krav om praktisk prøve i § 19 femte ledd bokstav c. Fiskeskippersertifikat klasse C, jf. § 31, er ikke omfattet fordi dette ikke regnes som et kompetansesertifikat.

2.4 Om forslag til opphevelse av § 19 sjettede ledd om muligheten til å få utstedt kompetansesertifikat av lavere klasse når yrkeskompetanse ikke er vedlikeholdt

Bakgrunnen for endringsforslaget er at muligheten for vedlikehold av yrkeskompetanse etter denne bestemmelsen er i strid med direktiv 2008/106/EF 12(1)(b), jf. STCW avsnitt A-I/11, jf. regel I/11.

Fortsatt yrkesmessig kompetanse som kreves etter STCW regel I/11, kan ikke oppfylles ved andre alternativer enn dem som er listet opp i STCW A-I/11. Kvalifikasjonsforskriften § 19 sjettede ledd åpner for utstedelse av kompetansesertifikat av lavere klasse, selv om vilkårene for vedlikehold av yrkeskompetanse etter kvalifikasjonsforskriften § 19 fjerde ledd bokstav a, b eller c ikke er opprettholdt. Dette er i strid med vilkårene for fortsatt yrkesmessig kompetanse som følger av listen i STCW A-I/11.

For å sikre at norsk regelverk er i samsvar med direktivet og STCW, foreslår direktoratet at kvalifikasjonsforskriften § 19 sjettede ledd oppheves.

2.5 Om forslag til endring i § 24 om kompetansesertifikat dekksoffiser klasse 5

Bakgrunnen for endringsforslaget er å sikre at kvalifikasjonsforskriften er i henhold til direktiv 2008/106/EF artikkel 3 og vedlegg I regel II/1, jf. STCW regel II/1. Gjeldende henvisning til STCW «vedlegg III tabell A-II/4» i § 24 tredje ledd er ikke korrekt.

Forslag til endring i kvalifikasjonsforskriften § 24 tredje ledd bokstav b annet punktum (endringen er skrevet i kursiv):

Fartstiden må inngå i godkjent opplæringsprogram på sjøgående skip med største lengde 15 meter eller mer, inkludert opplæring i brovaktjeneste som dekker områdene i vedlegg III tabell A-II/1.

2.6 Om forslag til endringer i § 38 om kompetansesertifikat maskinoffiser klasse 4

Bakgrunnen for endringsforslaget, er å sikre at kvalifikasjonsforskriften er i henhold til direktiv 2008/106/EF artikkel 3 og vedlegg I regel III/1, jf. STCW regel III/1. Gjeldende henvisning til STCW «vedlegg IV tabell A-III/4» i § 38 fjerde ledd er ikke korrekt.

Forslag til endring i kvalifikasjonsforskriften § 38 fjerde ledd første punktum (endringen er skrevet i kursiv):
Fartstid etter tredje ledd bokstav b og c må inngå i godkjent opplæringsprogram med opplæring om bord, inkludert opplæring i maskinvakttjeneste som dekker områdene i vedlegg IV tabell A-III/1.

3. Administrative og økonomiske konsekvenser

3.1 Privat virksomhet

3.1.1 Generelt

Etter Sjøfartsdirektoratets vurdering vil forslaget til endringsforskrift få minimale konsekvenser for sjøfolk som har sitt arbeid på norske skip, og for rederier med norske skip.

Endringsforskriften gjennomfører først og fremst bindende krav i direktiv 2008/106/EF og STCW. Kravene i kvalifikasjonsforskriften gjelder likt for alle norske skip, og endringsforskriften innebærer ikke norske særkrav. Ingen av forskriftsendringene får tilbakevirkende kraft.

3.1.2 Særskilt om opphevelse av kvalifikasjonsforskriften § 19 sjette ledd

Når kvalifikasjonsforskriften § 19 sjette ledd oppheves, vil det ikke lenger være mulig få utstedt kompetansesertifikat av en lavere klasse når yrkeskompetanse i henhold til § 19 fjerde ledd bokstav a, b eller c ikke er vedlikeholdt. Det vil kunne oppleves som en ulempe for sjøfolk og rederier at denne muligheten bortfaller. Etter direktoratets mening er det imidlertid ikke et alternativ å la bestemmelsen stå, ettersom denne muligheten for vedlikehold av yrkeskompetanse er i strid med direktiv 2008/106/EF 12(1)(b), jf. STCW avsnitt A-I/11, jf. regel I/11.

Sjøfolk som tidligere har kunnet benytte seg av denne unntaksbestemmelsen, må etter forskriftsendringen minst ta sertifikatprøve i vedlikehold av yrkeskompetanse for dekksoffiserer eller maskinoffiserer. Dette vil for eksempel være aktuelt for personer som midlertidig har hatt sitt arbeid på rederikontor, og som derfor ikke vedlikeholder sin kompetanse ved å oppfylle kravene til fartstid, eller likeverdige funksjoner, jf. § 19 fjerde ledd bokstav a, b eller c. Hver av sertifikatprøvene koster per i dag cirka kr 25 000, og det må til sammen settes av én dag til skriftlig eksamen og bedømmelse i simulator for å avlegge og bestå en sertifikatprøve.

3.2 Offentlig virksomhet

Sjøfartsdirektoratet vil få merarbeid knyttet til veiledning om forskriftsendringene.

Med hilsen

Knut Arild Hareide
sjøfartsdirektør

Linda Bruås
avdelingsdirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi: Nærings- og fiskeridepartementet

Vedlegg: Forslag til endringsforskrift og høringsliste